

Besluit

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238
Onderwerp: Instelling tijdelijke gebieden met beperkingen ten behoeve van de oefening Port Defender, tevens ontheffing minimum VFR-vlieghoogte

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

DE MINISTER VAN DEFENSIE,

HANDELENDE:

in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Waterstaat;

GELEZEN:

het verzoek van de commandant van de *Maritime Special Operations Force* (MARSOF) van donderdag 18 december 2025;

GELET OP:

de artikelen 9 en 19, derde lid, van het Besluit luchtverkeer 2014;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Ten behoeve van de civiel-militaire anti-terreuroefening *Port Defender* worden, ter bescherming van burger- en militair luchtverkeer, de tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) Port Defender ingesteld, begrensd door de volgende coördinaten en hoogten:

TGB Port Defender A

van 52°03'37,84"N 004°09'59,88"E, naar 51°55'53,03"N 004°13'32,73"E, naar 51°54'58,83"N 004°11'18,68"E, naar 51°55'56,35"N 004°05'57,35"E, naar 51°55'58,82"N 004°02'12,16"E, terug naar 52°03'37,84"N 004°09'59,88"E, van zeeniveau tot 1100ft AMSL (Zie figuur 1);

TGB Port Defender B Laag

van 51°55'56,35"N 004°05'57,35"E, naar 51°54'58,83"N 004°11'18,68"E, naar 51°55'53,03"N 004°13'32,73"E, naar 51°53'07,28"N 004°19'21,4"E, naar 51°54'51,02"N 004°24'44,70"E, naar 51°54'37,31"N 004°29'00,74"E, naar 51°54'17,09"N 004°29'49,42"E, naar 51°52'40,18"N 004°27'11,71"E, naar 51°51'37,01"N 004°21'14,09"E, naar 51°50'51,97"N 004°18'50,32"E, naar 51°48'21,35"N 004°12'38,50"E, naar 51°53'22,56"N 004°07'21,17"E, terug naar 51°55'56,35"N 004°05'57,35"E, van grondniveau tot 150ft AMSL (Zie figuur 2);

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

TGB Port Defender B Hoog

van 51°55'53,03"N 004°13'32,73"E, naar 51°53'07.28"N 004°19'21,40"E, naar 51°54'51,02"N 004°24'44,70"E, naar 51°54'37,31"N 004°29'00,74"E, naar 51°54'17,09"N 004°29'49,42"E, naar 51°52'40,18"N 004°27'11,71"E, naar 51°51'37,01"N 004°21'14,09"E, naar 51°50'51,97"N 004°18'50,32"E, naar 51°54'58,83"N 004°11'18,68"E, terug naar 51°55'53,03"N 004°13'32,73"E, van 150ft AMSL tot 1500ft AMSL (Zie figuur 3);

TGB Eemshaven

van 53°26'18,10"N 006°54'16,74"E, naar 53°26'32.17"N 006°39'13,24"E, naar 53°30'15,00"N 006°44'30,00"E, langs de Nederlands/Duitse FIR grens terug naar 53°26'18,10"N 006°54'16,74"E, van zeeniveau tot 4000 voet AMSL (zie figuur 4).

2. De TGB's Port Defender worden ingesteld op de hieronder genoemde dagen en tijdstippen in week 16:

TGB's Port Defender A, B laag en B hoog

maandag 13 april 2026 van 12:00 uur tot 20:00 uur lokale tijden;
dinsdag 14 april 2026 van 08:00 uur tot 22:00 uur lokale tijden;
woensdag 15 april 2026 van 08:00 uur tot 18:00 uur lokale tijden;

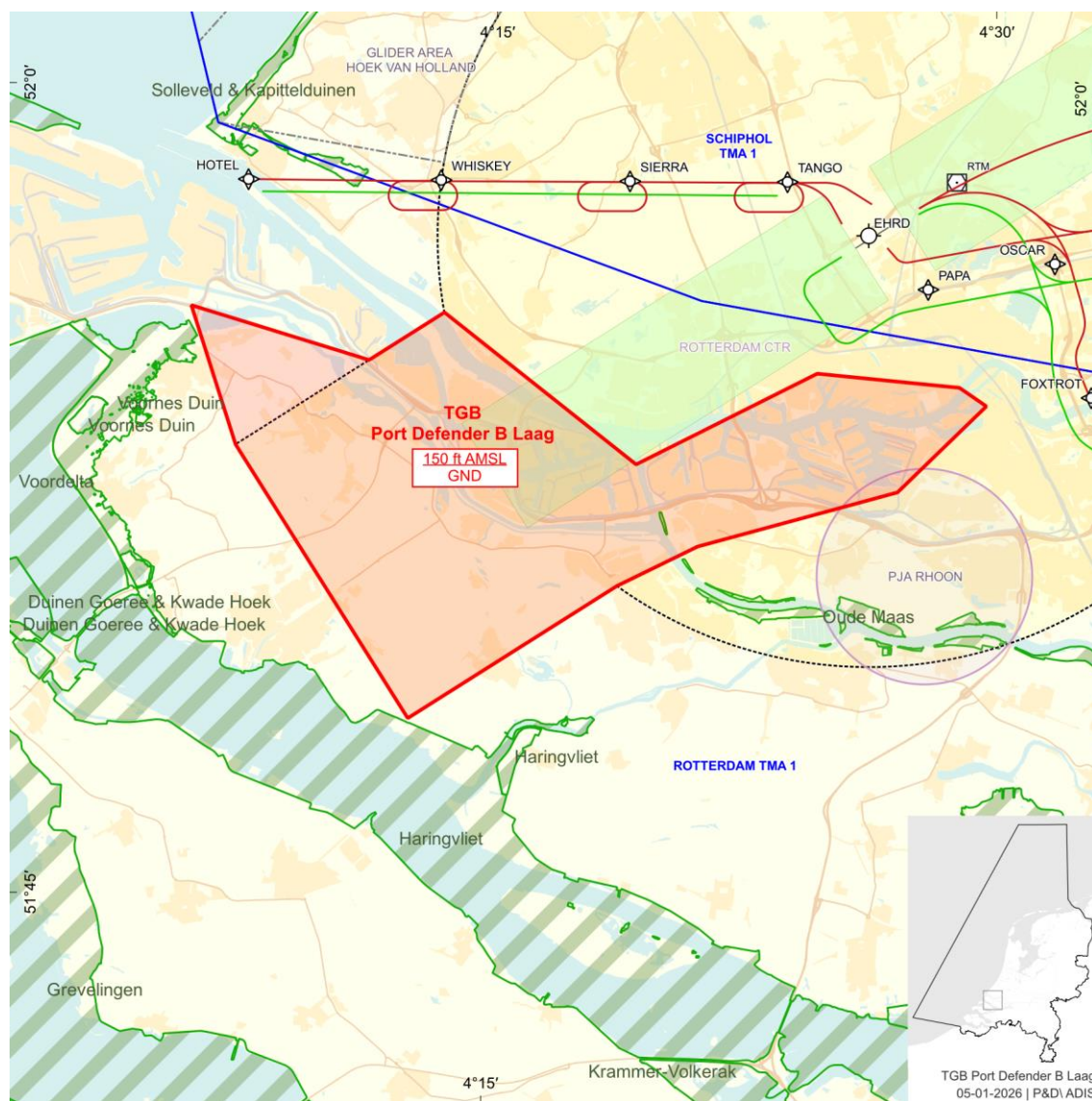
TGB Port Defender Eemshaven

maandag 13 april 2026 van 19:00 uur tot 22:00 uur lokale tijden.

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

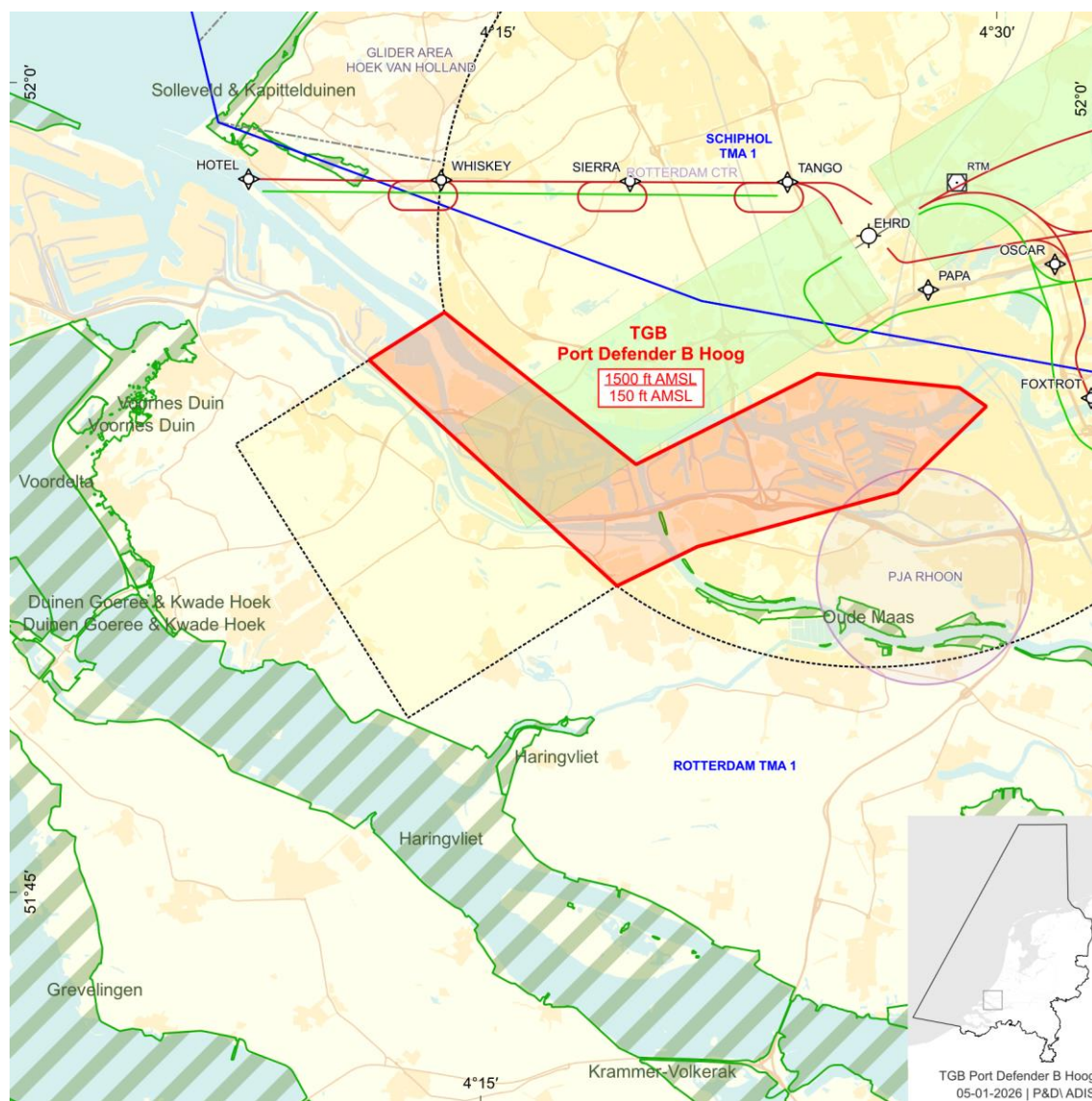

FIGUUR 2: TGB Port Defender B Laag

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

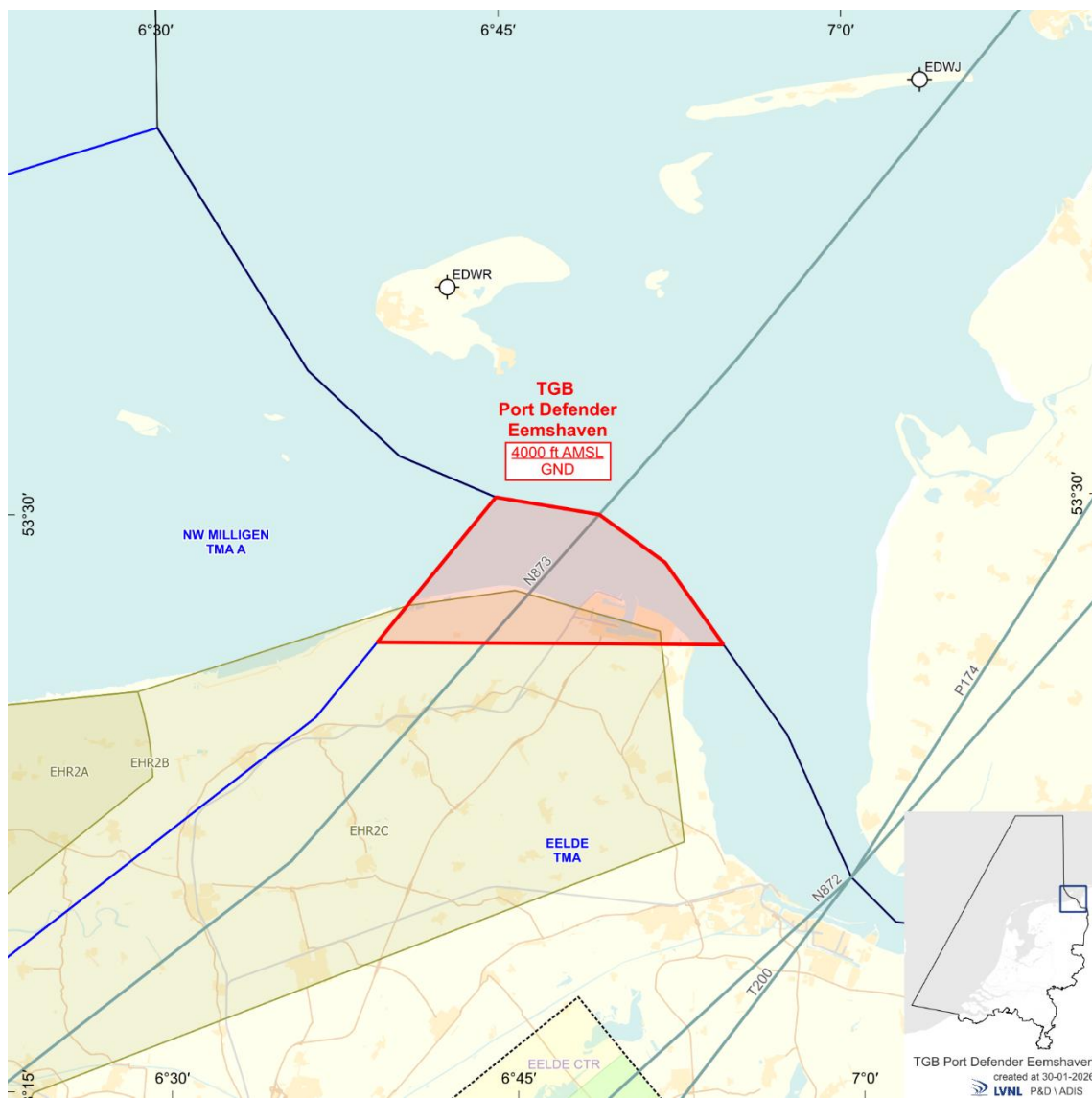

FIGUUR 3: TGB Port Defender B Hoog

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

FIGUUR 4: TGB Port Defender Eemshaven

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

Artikel 2

Voor het gebruik van het TGB Port Defender A gelden de volgende voorwaarden:

- a. het uitvoeren van andere vluchten dan de bij oefening betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van door tussenkomst van FIC Amsterdam vooraf gecoördineerde vluchten en gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten, beloodsingsvluchten, offshore vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, na coördinatie met de aangewezen liaison van Port Defender 2026 (PD26) oefenleiding;
- b. de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s) en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a hebben radiocontact met FIC Amsterdam voor het binnenvliegen van de TGB's en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door de genoemde luchtverkeersleidingsinstantie;
- c. tijdens het vliegen binnen de TGB's maken de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s), met uitzondering van de *Remotely Piloted Aircraft Systems* (RPAS)-*remote pilot(s)*, gebruik van een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
- d. de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's zal vooraf worden gemeld aan de supervisor ACC Amsterdam en de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam; de aangewezen liaison van oefenleiding PD26 blijft tijdens de uren dat het gebied actief is telefonisch bereikbaar voor ACC Amsterdam;
- e. Natura 2000-gebieden worden zoveel mogelijk vermeden;
- f. gedurende de uitvoering van de vluchten met RPAS is te allen tijde contact mogelijk tussen de remote pilot en de oefenleiding;
- g. de remote pilot van het RPAS coördineert de aanvang en beëindiging van de vluchten met de oefenleiding;
- h. het uitvoeren van de vluchten met het RPAS boven aaneengesloten bebouwing wordt zoveel mogelijk vermeden, tenzij dit voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. Het uitvoeren van vluchten boven mensenverzamelingen is niet toegestaan;
- i. tijdens de uitvoering van de vluchten met het RPAS worden de in het "*Operations Manual*", het Beperkt Militair Type Certificaat (BMTTC) en de HDBV-014 van 14 april 2020 opgenomen beperkingen in acht genomen;
- j. voor aanvang van de vluchten met het RPAS stelt de remote pilot zich op de hoogte van de plaatsen die geschikt zijn voor het uitvoeren van een noodlanding;
- k. de vliegroute en vlieghoogte van het RPAS worden zodanig gekozen dat in geval van een noodlanding het risico voor derden zoveel mogelijk wordt beperkt;

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

- l. de maximale vlieghoogte voor RPAS, vallend onder de HDBV-014, is 150ft AMSL;
- m. de maximale vlieghoogte voor RPAS, vallend onder overige militaire regelgeving is 600ft AMSL;
- n. er worden schriftelijke werkafspraken gemaakt tussen de oefenleiding en het loodswezen teneinde beperkingen voor de operaties van laatstgenoemde tot een minimum te beperken.

Artikel 3

Voor het gebruik van het TGB Port Defender B Hoog, TGB Port Defender B Laag en TGB Port Defender Eemshaven gelden de volgende voorwaarden:

- a. het uitvoeren van andere vluchten dan de bij oefening betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van door tussenkomst van de verantwoordelijke luchtverkeersdienstverlener, vooraf gecoördineerde vluchten, gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, na coördinatie met de aangewezen liaison van oefenleiding PD26;
- b. de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s) en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a hebben radiocontact met de verantwoordelijke luchtverkeersdienstverlener voor het binnenvliegen van de TGB's en voldoen aan de voorwaarden, gesteld door de luchtverkeersleidingsinstantie;
- c. tijdens het vliegen binnen de TGB's maken de aan de oefening deelnemende gezagvoerder(s), met uitzondering van de RPAS-remote pilot(s), gebruik van een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
- d. de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's Port Defender Hoog en Port Defender Laag zullen vooraf worden gemeld aan de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam, de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's Port Defender Eemshaven zal vooraf worden gemeld aan de plaatselijke luchtverkeersleiding van Eelde, de liaison van oefenleiding PD26 blijft tijdens de uren dat gebieden actief zijn telefonisch bereikbaar voor de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam en of Eelde;
- e. Natura 2000-gebieden worden zoveel mogelijk vermeden;
- f. gedurende de uitvoering van de vluchten met het RPAS is te allen tijde contact mogelijk tussen de remote pilot en de oefenleiding of de verantwoordelijke luchtverkeersdienstverlener;
- g. de remote pilot van het RPAS coördineert de aanvang en beëindiging van de vluchten met de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam en of Eelde;

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

- h. het uitvoeren van de vluchten met het RPAS boven aaneengesloten bebouwing wordt zoveel mogelijk vermeden, tenzij dit voor het doel van de vlucht noodzakelijk is, het uitvoeren van vluchten boven mensenverzamelingen is niet toegestaan;
- i. tijdens de uitvoering van de vluchten met het RPAS worden de in het "*Operations Manual*", het Beperkt Militair Type Certificaat (BMTTC) en de HDBV-014 van 14 april 2020 opgenomen beperkingen in acht genomen;
- j. voor aanvang van de vluchten met het RPAS stelt de remote pilot zich op de hoogte van de plaatsen die geschikt zijn voor het uitvoeren van een noodlanding;
- k. de vliegroute en vlieghoogte van het RPAS worden zodanig gekozen dat in geval van een noodlanding het risico voor derden zoveel mogelijk wordt beperkt;
- l. de maximale vlieghoogte voor RPAS binnen het TGB Port Defender B Hoog is 1000ft AMSL en binnen het TGB Port Defender Eemshaven 3500ft AMSL;
- m. in het gedeelte van TGB Port Defender B Laag dat buiten het plaatselijke luchtverkeersleidingsgebied van Rotterdam valt, zijn slechts RPAS vallend onder de HDBV-014 regelgeving toegestaan;
- n. RPAS vallend onder HDBV-014 zijn niet toegestaan in TGB Port Defender B Hoog of TGB Port Defender Eemshaven;
- o. de maximale vlieghoogte voor RPAS vallend onder HDBV-014 binnen het TGB Port Defender B Laag is 150ft AMSL.

Artikel 4

- 1. Voor TGB Port Defender A bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte voor helikopters binnen de daglichtperiode 100ft AMSL, of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is. Buiten de daglichtperiode bedraagt de minimale VFR vlieghoogte voor helikopters 300ft AMSL.
- 2. Het gelijktijdig vliegen met bemande en onbemande luchtvaartuigen binnen een TGB wordt in tijd, hoogte of lateraal gesegregeerd.
- 3. Binnen het TGB Port Defender A gelden, in aanvulling op de artikelen 5, 7 en 10 juncto 12 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters, voorts de volgende voorwaarden:
 - a. laagvliegen is alleen toegestaan voor de militaire luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening;
 - b. met betrekking tot het vliegzicht en de wolkenbasis gelden de eisen voor VFR-vluchten;

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

- c. tijdens de vlucht worden gebieden met aaneengesloten bebouwing, industrie- en havengebieden daaronder begrepen, dan wel mensenverzamelingen zoveel mogelijk vermeden;
- d. het overvliegen van bebouwing, met name ziekenhuizen en sanatoria, wordt zoveel mogelijk vermeden;
- e. de vrijstelling van de minimum VFR-vlieghoogte geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht noodzakelijk zijn en waarvoor in de vluchtopdracht, uit naam van de Accountable Manager van de bij de oefening betrokken vliegende eenheden, toestemming/opdracht is verleend;
- f. aanvliegroutes en -hoogten, alsmede oefenlocaties worden zodanig gekozen dat geluidhinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

Artikel 5

Deze beschikking treedt in werking met ingang van maandag 13 april 2026 en vervalt met ingang van donderdag 17 april 2026.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en zal tevens bekend worden gemaakt door middel van een NOTAM.

De Minister van Defensie,
voor deze:
De Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit,

Mr. drs. A.A.W.K. Appels,
Commodore

Tegen dit besluit kan, ten aanzien van de tijd en locatie waarop het TGB wordt ingesteld, op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift worden ingediend. Dit bezwaarschrift kan digitaal of schriftelijk worden ingediend. Het digitale bezwaarschrift dient te worden ingediend via www.defensie.nl/bezwaarJDV. Het schriftelijke bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Minister van Defensie, Dienstencentrum Juridische Dienstverlening, ter attentie van de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, MPC 55A, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de dagtekening; een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Indien onverwijld de spoed dat vereist is, is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de rechtbank die bevoegd is. In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat een bezwaarschrift is ingediend.

Datum: 06 maart 2026
Nummer: MLA/007/2026
Kenmerk: MINDEF20260013238

Ministerie van Defensie
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

TOELICHTING

In week 16 van 2026 vindt de civiel-militaire anti-terreuroefening Port Defender plaats. Dit is een oefening georganiseerd door het Marine Hoofdkwartier (MHK) in samenwerking met: Defensie Helikopter Commando, de Nationale Politie, antiterreureenheden, de Kustwacht en de Veiligheidsregio's. Tijdens deze oefening, waarbij vliegende eenheden en grondeenheden zijn betrokken, staat de integratie en samenwerking van deze eenheden centraal. Om de oefening veilig te laten verlopen is het noodzakelijk dat het betrokken luchtruim tijdelijk wordt gesloten. Om dit mogelijk te maken zijn de tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) Port Defender A, Port Defender B Hoog, Port Defender B Laag en TGB Port Defender Eemshaven ingesteld. In de uitvoering van de oefening worden de grenzen van de TGB's niet overschreden.

Binnen de TGB's mag door de militaire helikopters die deelnemen aan de oefening zo laag worden gevlogen als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is, op grond van respectievelijk de artikelen 5 en 7 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters.

Artikel 4, derde lid, sub e stelt dat het afwijken van de vigerende vlieghoogten binnen de oefening alleen is toegestaan wanneer hiervoor binnen de vluchtopdracht opdracht of toestemming is gegeven uit naam van de Accountable Manager van het Defensie Helikopter Commando.

Luchtvaartuigen in gebruik bij de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, en luchtvaartuigen ten behoeve van HEMS- en SAR-vluchten, gecoördineerde vluchten alsmede beloodsingsvluchten en offshore vluchten mogen de TGB's binnenvliegen na toestemming van FIC Amsterdam dan wel de plaatselijke luchtverkeersleiding van Rotterdam of Eelde gecoördineerd met de Port Defender 2026 oefenleiding liaison.